

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001 - 4004
Mesečna naročnina 18 lit, za inozemstvo 31.50 lit.
Cek. rač.: Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.449 za inserate
Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglase: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

SCOVENECE

SEPTEMBER - 1943
4
SOBOTA

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Operazioni nemiche contro la costa calabra L'aviazione anglo-americana perdeva 35 apparecchi

Comando supremo, bollettino di guerra Nr. 1196:
Questa notte il nemico, che nei giorni scorsi aveva tentato azioni isolate di sbarco prontamente respinte, ha iniziato su più vasta scala le operazioni contro la costa calabra dello stretto di Messina.
Convogli in navigazione e navi alla fonda nei porti di Catania e di Augusta sono stati efficacemente attaccati da velivoli germanici.
Su Trento, Bologna, Bolzano e nei dintorni di Napoli formazioni di aeroplani avversari sgancavano numerose bombe causando danni specialmente a Bologna.

Nella giornata di ieri l'aviazione anglo-americana perdeva complessivamente 35 apparecchi: Sette abbattuti dalla caccia italiana e 19 da quella tedesca, sei dalle artiglierie della difesa e tre dal tiro contraereo di motozattere.
Dalle missioni di guerra degli ultimi giorni sei nostri velivoli non sono rientrati.

Generale Ambrosio.

Sovražni nastopi proti kalabrijski obali Anglo-ameriško letalstvo zgubilo 35 strojev

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1196:
Nocoj je sovražnik, ki je prejšnje dni poskušal s posamičnimi izkrcavanji, katera so bila takoj odbita, začel z obsejnejšimi nastopi proti kalabrijski obali v messinski ožini.
Konvoji, ki so pluli, ter ladje, zasedane v pristaniščih Catania in Augusta so bile uspešno napadene od nemških letal.
Sovražna letala so spuščala številne bombe na Trento, Bologna, Bolzano ter okolice Napoli in so povzročila škodo zlasti v Bologna.

Včeraj je anglo-ameriško letalstvo izgubilo skupno 35 strojev: 6 so jih sestrelili italijanski lovci, 19 nemški, 6 protiletalski topništvo, 3 pa protiletalski topovi na motornih splavih.
Zadnje dni se 6 naših letal ni vrnilo iz vojnih poletov.

General Ambrosio.

Nemške sile so uničile letos 8 milijonov ton sovražnega ladjevja

Berlin, 3. septembra. as. Nesporočno je, piše vojaški dopisnik nemške poročevalske agencije, da se je Angležem in Amerikancem posrečilo zbrati velikansko brodogojstvo za prevoze in izkrcanje za nastope v Sredozemlju. Za ta veliki načrt pa so morale živovati vse potrebne gradivo druge države, zlasti države Srednje in Južne Amerike, ki so pod nadzorstvom Washingtona.
V preteklem mesecu pa je anglo-ameriško brodogojstvo spet doživelo tolikšne izgube, da jih bodo brkko obdržali ter zaman skušali nadomestiti z novimi ladjami, zgrajenimi v poslednjih štirih tednih. Če sestojemo vse potopljene, hudo zadete ter poškodovane ladje - poškodovanih je bilo vsega 220 ladij s skupno 780.000 tonami - vidimo, da je nasprotnik v preteklem mesecu moral žrtvovati za 1.402.702 ton trgovskega brodogojstva. To dokazuje, da so sovražnikove izgube v potopljenih in poškodovanih ladjah v primeri s preteklim mesecem narasle.

Od 1. januarja pa do 31. avgusta 1943 so nemške podmornice ter letala potopile vsega 654 ladij s približno 4 milijoni ton. Ker izkušnja uči, da pridejo na vsako potopljeno ladjo še dva ali tri poškodovane ladje, lahko sodimo, da so se nasprotnikove izgube v trgovskem brodogojstvu v zadnjih osmih mesecih povzpelle na 8 milijonov ton. Cenijo, da je velik odstotek teh ladij izgubljen.

Berlin, 3. sept. s. V predpretekli noči je na morju pri Dunkerque prišlo do spopada med nemškimi stražnimi ladjami, ki so spremljale ladijski spreved, ter angleškimi motornimi čolni. Ze dolgo časa se nasprotnice enote niso upale napasti nemške ladijske sprevede. Tudi tokrat so se po ostrem in naturnem streljanju spustile v beg in se zavile v gosto umetno meglo.

Nikola Mandić - predsednik hrvatske vlade General Navratil imenovan za vojnega ministra

Zagreb, 3. sept. Objavljeno je bilo, da je Poglavin imenoval bivšega državnega tajnika dr. Nikola Mandića, odvjetnika v Sarajevu, za predsednika sveta hrvatske vlade. To mesto je imel doslej Poglavin sam. Novi predsednik vladnega sveta je bil rojen v Dolcu pri Travniku v Bosni l. 1869. Obiskoval je srednje šole, pravne študije pa na Dunaju, nato se je posvetil sodni službi v Sarajevu. Od svoje mladosti se je bavil s politiko in bil leta 1910 izvoljen za poslanca ter je postal podpredsednik in nato predsednik zbornice. Mandić se je zmeraj zavzemal za tesno sodelovanje med katoliški in muslimani. L. 1914 je bil imenovan za podguvernerja Bosne. Bil je tudi predsednik računskega sodišča za Bosno in Hercegovino.

Zagreb, 3. sept. as. Uradno je bilo objavljeno, da je Poglavin imenoval letalskega generala Friderika Navratila za vojnega ministra. Novi vojni minister je bil rojen leta 1893 v Sarajevu, obiskoval vojaško akademijo v Graecu in je končal leta 1912. 5 let pozneje je dobil pilotsko diplomu in se udeleževal bojev kot letalski opazilec na ruskem bojišču. Dosegel je 10 letalskih zmag. Pod prejšnjim jugoslovanskim režimom je bil upokojen kot politično nezanesljiv. Leta 1942 ga je Poglavin imenoval za vojaškega odposlanca v Bukarešti. Letos je bil povišan v generala. General Navratil ima več hrvaških in tujih odlikovanj.

Sovražni bes nad Piso

Pisa, 3. septembra. Medtem ko je ura bila dvanajst v Tore del Ponte di Mezzo, so se padale prve bombe na Piso. Opolodne se je med oblaki dima in rdečim bleškom eksplozij večkrat ponovila strahotna igra, ki je sejala razdejaje in iztrebljenje.
Sovražniki so prišli od morja, nato pa ob reki Arno. Najprej so obstreljevali izliv reke, nato pa so prišli nad mesto, kamor so spustili svoje breme bomb in zažigalnih ploščic. Prebivalstvo je bilo opozorjeno s sirekami že kakih 40 minut pred napadom in se je nahajalo v zakloniščih, mnogo ljudi pa je bilo na okoliških poljih. Tako se je mnogo ljudi rešilo pred bombardiranjem, ki se ni oziralo na stanovanjske četiri. (Le Ultime Notizie.)

Streljanje preko Rokava

Berlin, 3. sept. as. Mednarodna poročevalska agencija je izvedela, da so daljnostrelni topovi nemške vojne mornarice včeraj uspešno obstreljevali pomorske cilje na angleški obali Rokavskega preliva.

Čiščenje v Črni gori

Berlin, 3. sept. as. Mednarodna poročevalska agencija javlja, da je bila v Črni gori z odločilnimi uspehi končana vrsta načrtnega čiščenja nemških varnostnih čet, ki so sodelovale s italijanskimi oddelki. Uspeh, ki je doseglo načrtno sodelovanje med zasedbenimi četami in krajevnimi silami, je dovedel do pomirjenja obsežnega ozemlja. Pri bojih so imeli banditi 650 mrtvih, nadaljnjih 800 pa je bilo ujetih. Varnostne čete so zajele dva angleška agitatorja, potem ko sta bila mučena od članov neke komunistične tolpe.

Sprememb polni boji na vzhodu

Obračun bojev pri Orlu: Sovjeti so imeli 14.000 ujetnikov, zgubili 5114 tankov, 854 topov in 2119 letal — Presenetljiv vdor v sovjetske postojanke

Hitlerjev glavni stan, 3. sept. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:
Na južnem odseku vzhodnega bojišča so bili tudi včeraj ponovni sovjetski napadi v prostorih zapadno od Miusa in posebno zapadno od Harkova v trdovratnih in sprememb polnih bojih odbiti. Lastna oklepna vozila so presenetljivo vdrli v sovražne pripravljene postojanke ter uničila 29 topov in več sovražnih oklepnih vozil.

Na srednjem odseku so v teku nadaljnji teški boji v prostorih pri Sijevsku, južno-zapadno in zapadno od Vjazme. V današnjih jutranjih urah so pristale angleške čete na južno-zapadni konici Kalabrije. Boji z nemškimi in italijanskimi zaščitnicami so v teku.
Oddelki nemških letal so podnevi in ponoči napadli ladijske cilje ob vzhodni obali Sicilije in na morju zapadno od Alžira. Več sovražnih prevoznih ladij je bilo zadetih z bombami težkega kalibra. Nemški lovci so včeraj pri Neaplju sestrelili 18 sovražnih letal.

Letalstvo in vojna mornarica sta nad obalnim področjem zasedenega zapadnega ozemlja in nad Atlantikom sestrelila 12 letal.
Nekaj sovražnih letal je ponoči izvedlo motilne polete nad zapadno Nemčijo.

Po več tednov trajajočih težkih bojih v lohu pri Orlu javljajo zdaj po končani načrti izpraznitvi tega loka naslednje: pod poveljstvom maršala von Klugeja in generalnega polkovnika Modela stoji oddelki vojske, uspešno podprti od letalstva in protiletalskega topništva pod poveljstvom generalnega polkovnika vitezja Greima, so v lohu pri Orlu izvajali materialno bitko največjega obsega proti koncentraciji 12 sovjetskih armad. Tem ni uspelo, da bi prodre skozi nemško fronto. Ob junaškem odporu naših čet so se vsi sovražni napadi izjalovili. Kravate izgube sovražnika so zelo visoke. Ujetih je bilo nad 14.000 ujetnikov, uničenih 5.114 oklepnih vozil in 854 topov, sestreljenih pa 2119 letal. V tej veliki obrambni bitki so se posebno odlikovale 6. rensko-vestfalska, 31. dolnje-saška, 36. pehotna rensko-palatinska, 10. oklepna spodnje-badenska-gornje-palatinska, četita oklepna mensko-badenska, 78. zapadno bavorska napadalna motoriz. divizija.

Krepko zadržanje romunske divizije

Bukarešta, 3. sept. as. V zvezi s sovjetskimi napadi na romunske postojanke v kubanjskem predmestju so se izvedle včeraj naslednje podrobnosti: V zadnjih 48 urah so Sovjeti hoteli z močno ofenzivo zavzeti odsek, ki ga branijo romunski oddelki slovite planinske divizije - V-ratori di Munte. Napad na romunske postojanke so izvedle močne tankovske in druge oklepne skupine, poleg tega pa so morali romunski oddelki zadržati še napad velikih edinic sovjetske pehote. Planinci so od prvega napada krepko vzdržali sovražne napade na svojih postojankah in niso odstopili sovražniku

niti pedi zemlje, pač pa jim je celo uspelo izboljšati lastni obrambni sestav. S svojim orožjem in bojnih jarkih in zlasti s posebnim protitankovskim orožjem so zavprstili odbili vse silovite sovjetske napadalne valove in istočasno branili rdečim skupinam vdor v obrambne črte. Napadi rdečih so se stalno ponavljali, toda vedno zaman in končno so Romuni vse odbili. Ta boljševiski poskus, zavzeti zavezniške postojanke na kubanjskem predmestju, je torej izpadel.

Berlin, 3. sept. V sedanjem vojnem obdobju — piše vojaški sodelavec lista »Münchner Neueste Nachrichten« — se ni treba izgubljati v podrobnostih. Treba se je ozirati na celotni položaj in se ogibati vsega, kar je predhodnega značaja. Pri takem pregledu pridemo do naslednjih ugotovitev: 1. Čeprav je sovjetska ofenziva sedaj na višku, vendar ni doseгла obsega uničevalnega valjarja, česar se je bilo bati; 2. tudi za to ofenzivo je značilna relativna statičnost. V nobenem primeru se ne more govoriti o premikalni vojni; 3. vsaka nevarnost obkolitve je preprečena. Tudi v skrajno težkih okoliščinah, ko se je bilo treba odmakniti od sovražnika in pustiti za seboj strateško praznino, se je posrečilo preprečiti, da bi sovražnik dosegel resnično važne uspehe; 4. do Taganroga ni bilo uničevalne bitke. Glavne sile nekaterih odrezanih oddelkov so se lahko rešile po morju; 5. središče bitke je in ostane južni odsek. Če kje, bi morali Sovjeti tukaj doseči pomembne strateške uspehe. Tak uspeh bi bila obkolitev nemških sil v donjski kotlini. Toda ravno tukaj med Poltavo in

Mariupolom se v skladu z nujnostjo dozorevajoče strateške stvarnosti načrtno izaja taktika prožne obrambe; 6. na koncu se lahko poudari, da obstajajo razlogi za zaupanje. Eno je gotovo: sovražnik ne bo mogel vdreti v evropsko trdnjavo. (Le Ultime Notizie.)

Kralj Mihael odlikoval italijanske generale

Bukarešta, 3. sept. as. Z včeraj objavljenim dekretom je romunski kralj Mihael na predlog generala Antonescu, vrhovnega poveljnika romunskih oboroženih sil podelil hrabrostna odlikovanja naslednjim italijanskim generalom, ki so poveljevali četam na vzhodnem bojišču: veliki križ reda rom krone z meči in z znakom vojaške hrabrosti je bil podeljen maršalu Giovanni Messe; z jetim redom z meči in z znakom vojaške hrabrosti sta bila odlikovana divizijski generala Marazzani Mario in Pellegrini Carlo.

Frank - nemški minister na Češkem in Moravskem

Berlin, 3. septembra. s. Hitler je imenoval nemškega ministra Hermanna Franka za nemškega ministra na Češko in Moravsko s sedežem v Pragi in odredil, da se uvede posebno ministrstvo za imenovanje pokrajini. Novi minister bo imel nalogo bratiti se z obrambo nemških koristi v protektoratu, protektor Češke in Moravske pa bo v teh pokrajinah predstavljal Hitlerja kot poglavarja države.

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 3. septembra. s. Po poročilih, ki jih je snoli dobila mednarodna poročevalska agencija, se vidi, da je položaj na vzhodnem bojišču ostal povsem nespremenjen. Kakor se je videlo v prejšnjih dneh, so Sovjeti vrgli v prve bojne črte vse svoje razpoložljive rezerve ter skušali z vsemi sredstvi predreti kjer koli nemško obrambo, a pri tem niso dosegli svojega namena. Majhni predori, ki se jih je sovražnik uporabljal do sedaj na nekaterih točkah, so bili povsed zavrnjeni a krvavimi izgubami toliko bolj, ker se Nemci ne omejujejo zgolj z obrambnimi nastopi, pač pa izkoristijo vsako ugodno priliko, da preidejo v protinapad ter zadaajo napadalec nove strahotne izgube.

Na odseku zahodno od Miusa so Sovjeti skušali vdreti v nove nemške obrambne postojanke, a tudi tu so bili odbiti in so imeli izgube. Ob sončnem zahodu je sovražnik prenesel težišče svojega napada na levo krilo razvrščenih nemških čet ter istočasno z najneznatnejšimi napadalnimi silami izvedel napad na neko točko na istem odseku.

Na odseku zahodno od Miusa so Sovjeti skušali vdreti v nove nemške obrambne postojanke, a tudi tu so bili odbiti in so imeli izgube. Ob sončnem zahodu je sovražnik prenesel težišče svojega napada na levo krilo razvrščenih nemških čet ter istočasno z najneznatnejšimi napadalnimi silami izvedel napad na neko točko na istem odseku.

Varnostni ukrepi na Portugalskem

Lisbona, 3. sept. as. To noč je bilo objavljeno uradno poročilo predsedništva ministrskega sveta, v katerem so obrazloženi novejši portugalski vojaški ukrepi, ki imajo namen pobijati vznemirajoče domneve in glasove, krožeče po Portugalskem in v tujini. Poročilo predvsem naglašja, da sta vojno in mornariško ministrstvo nakupila znatne količine vojnega gradiva, tako da bo lahko obsejne kakor v preteklosti poskrbljeno za probleme ustave in vojaške obrambe. Konec septembra in v oktobru bodo veliki manevri. Istočasno bodo vaje za civilno in vojaško obrambo po celi državi. Vodila jih bo portugalska legija v sodelovanju z drugimi organizacijami. Poročilo pripominja, da se kljub temu predvideva, da se položaj Portugalske z ozirom na vojno ne bo spremenil, toda sedanje mednarodne razmere in nevarnosti so dovolj, da narodi čutijo težavnost trenutka in nala-

gajo vladam večjo opreznost pri razvijanju obrambnih naprav, ki utegnejo biti potrebne tako proti sovražnikom, kakor tudi proti tistim notranjim elementom, ki na skrivaj stremijo po narodnem razdor.

Poleg tega je treba ojačati obrambo tudi po posadkah v portugalskih kolonijah, ker se jim bliža vojno pozorišče. Nad vsem se je pokazala potreba po zamenjavi oddelkov, ki stradijo portugalska prekomorska ozemlja. List nato zatrjuje, da so takšna vojaška gibanja nekaj naravnega v sedanjem času in da zato ne smejo vznujati neutemeljenega strahu, pa tudi ne brezvestne lahkomišelnosti. Portugalska vlada smatra, da je splošni mednarodni položaj, ki je zahteval tudi na Portugalskem omejitve ter večje ali manjše težave, narekoval portugalskemu ljudstvu čut resnosti. Zato ga vlada vzpodbuja k močnejšemu delu za red, za strnjeno in duhovno moč.

Preiskave o premoženju bivših hierarhov

Rim, 5. sept. s. Komisija z prenos krivično pridobljenega premoženja na državo, komisija, ki ima svoj sedež v sodni palači, dela z vsi paro, kakor je bilo že večkrat sporočeno, da bi izpolnila visoke cilje morale in pravičnosti, nalogo, ki jo ji je dala vlada in katere izpolnitev narod nestrno pričakuje. Komisija je izdala odredbe in navodila za vsi Italijo, in že se lahko reče, da so uspehi, ki jih je bila doslej dosegla, kar najboljše. Finančne straže, kvestura in karibinierska poveljstva so doslej prišla in zaprla zelo veliko število ljudi, ki so si premoženje pridobili na krivičen način. V dolgem seznamu oseb bivšega režima, ki so si nakopile ogromno premoženje, so tudi bivši ministri, bivši državni podtajniki in bivši veleposlaniki. V resnici lahko zagotovimo, da so med najbolj znanimi veljaki, proti katerim je omenjena komisija izdala stroge ukrepe, t. j. odloke, s katerimi se zaseda vse njihovo premoženje, tudi naslednji: Roberto Farinacci, Branda-Marte Pietro, Rossini Edmondo, Bottai Giuseppe, Starace Achille, Biagi Bruno, Arpinati Leandro, Cianetti Tullio in Gazzotti Pietro.

Zlasti stroge in uspešne so preiskave, pri katerih gre za zasedo premoženja Galleanza Clana, bodisi da je to premoženje vpisano na njegovo ime, ali pa na ime njegove žene Ede Mussolini. Velik del njegovega ogromnega premoženja v premininah, v gotovini ali v dragocenostih, so že zasegli. Medtem pa z vsi vnuemo ugotavljajo tudi po vsej Italiji njuno premoženje, kakaj Galliano Ciano in njegova žena sta domalega povsed nalagala svoj kapital v preminine in nepremičnine.

Mir na Danskem

Berlin, 3. sept. as. Na sestanku zastopnikov tiska je izjavil govornik nemške vlade, da je po zadnjih poročilih o položaju na Danskem položaj povsed normaliziran in dosežen mir. To dokazuje dejstvo, da so bili razni ukrepi zaradi obsednega stanja deloma odpravljani.

Pariz zopet bombardiran

Pariz, 3. sept. as. V prvih jutranjih urah so danes angleška letala znova napadla zahodna pariška predmestja in so

zmela veliko količino zažigalnih in pa razdiralnih bomb. Med francoskim prebivalstvom je mnogo žrtev. Dve angleški letali sta v nizkem poletu obstreljevali potniški vlak v zahodni Franciji. Med francoskimi civilnimi potniki je ožalovalo mnogo mrtvih in ranjenih.

Eksplodizija na Švedskem

Stockholm, 3. sept. as. Velika eksplozija je nastala včeraj v neki tovarni za olje v Karlshamn na Švedskem. 20 delavcev je bilo težko ranjenih. Dva sta kmalu umrla. Vzrok nesreče še ni znan.

Povratak k stari angleški politiki

Njena osnova sta imperializem in ravnotežje velesil

Bern, 3. sept. as. »Enovita Evropa ali Evropsko ravnotežje« je vprašanje, s katerim se bavijo različni politični krogi britanske prestolnice. O tem poroča londonski dopisnik švicarskega lista »Gazette de Lausanne«, ki poudarja, da se po končanem četrtem vojnem letu opaža povratek nekaterih stremiljenj britanske imperialistične politike, novo uvažanje temeljnih načel zunanje politike 18. in 19. stoletja, politike, ki je stremela za ohranitvijo ravnotežja velesil. In tako je zamisel o bloku 4 velesil eden temeljnih stebrov bodočega mednarodnega reda in ta zamisel je dobila zaradi izkušenj zadnjega pol leta že stvarnejše osnove. Pri tem ne gre za oddaljevanje od načela glede vrhovnega vodstva velikih sil, pač pa v večji meri priznavajo nujno potrebo po rešitvi ravnotežja, ki je postalo tako kočljivo zaradi blizujočih se narodnih in imperialističnih koristi, dočim so doslej bolj ali manj zavestno zanemarljivi, prednost sodelovanja in vkladitve britanskih, ameriških, ruskih in kitajskih koristi, ki po svojem značaju pripadajoja za svetovni mir. V tej zvezi in tako nekako je treba razumeti, uvodnik v listu »Daily Mail«. Ta članek je toliko značilnejši, ker je list v nasprotju z levicarskima »Daily Herald« in »News Chronicle« odklanjal vsako temeljito razglabljanje o vojnih in mirovnih ciljih, temveč se je rajši omejeval na razlaganje dnevnih dogodkov. Članek se ogreva z odlično obrambo narodnih koristi Velike Britanije. Ugotoviti skuša vsa celotnost teh koristi, v katerih tvori eno prvih mest narodna čast. Anglija, pravi »Daily Mail«, mora predvsem držati svojo besedo, katero je dala zavezničkim narodom pred vojno, ako noče, da ne bo v Evropi ostala spet osamljena. Tako si je n. pr. nadela dolžnost, da bo obnovila svobodno Poljsko, in sicer vso Poljsko, ne pa le polovičarsko. Po mnenju lista so britanske koristi prav iste kakor pred sto leti. Člaj Anglije v tej vojni je isti kakor v drugih številnih vojnah, namreč lastna varnost, in zato mora stremeti za tem, da iz Evrope izrine sleherno nadoblast, oblast ene same države ali pa skupine velesil. Ta ve-

lojnost korist pa se ne tiče izključno le Zahoda, pač pa tudi evropskega Vzhoda. Neodvisnost jugovzhodnih evropskih držav je nad vse nujno potrebna zaradi varnosti vzhodnega Sredozemlja in s tem imperialnih zvez, prav tako pa je neodvisnost Holandije nezgodno potrebna za varnost britanskih voda. Ni pa malo Angležev, ki menijo, da se politika evropskega ravnotežja danes ne more nadaljevati po starih kopitih, temveč jo je treba nadomestiti s politiko celinske enovitosti.

Dr. Göbbels odlikoval pogumne Berlinčane

Berlin, 3. sept. as. Minister dr. Göbbels je kot berlinski gauleiter odlikoval s križcem za vojne zasluge L. razreda z meči 58 berlinskih moč in žena vseh vrst starosti in socialnih slojev, ki so se junaško zadržali med terorističnim angleškim letalskim napadom v noči dne 24. avgusta. Minister se je meššanom zahvalil za življenje in imetje, ki so ga rešili tj pogumni Berlinčani.

Peklenski stroj v Gibraltarju

Tanger, 3. sept. as. V nekem hodniku največje smodnišnice v Gibraltarju so odkrili zelo velik peklenski stroj. Ko so ga preiskali, so ugotovili, da je manjkalo le še pol ure, da bi eksploziral in bi spustil v zrak smodnišnico in polovico trdnjave. Peklenski stroj so odkrili zaradi ovadbe nekega delavca, ki je bil tudi zapleten v atentat. Zdi se, da ga je v zadnjem trenutku prevzel strah, drugi glasovi pa pravijo, da je izdal tovariše, upajoč na veliko nagrado. Potrdilo tega glasu je dejstvo, da so angleške oblasti denunciantu dovolile pravico do stalnega bivanja v Gibraltarju in tudi njegova družina ga lahko enkrat na teden obišče, kar je vsakomur drugemu strogo prepovedano. Do sedaj so zaprl 38 delavcev v krajih Lalaina in Algeiras. Ti delavci so bili zaposleni v trdnjavi in iz njih skušajo izvedeti, kdo so krivci.

Drobne slike iz Ljubljane

Letni čas se podobni dram, ki pričenza z mladim brstenjem, tako govorim v podzajajočih barvah cvetja in v nešteti vonjavah. Potem pride drugo dejanje, ko se upa polno življenje v naravi bori z mnogoterimi nevarnostmi: zduš, zduš, zduš se preoblikuje, moč, pa spet s tobo in grmenjem, ki spremlja poletne nevihte. Potem pride jesen, ko se zemlja še enkrat ogreje v praznično oblačilo ter se oddolži svojim obdelovalcem z zreli sadeži. Pomalem, pomalem, prevladujejo v naravi rumene in rdečaste barve in okrog domačij zadila po zrelosti. Nato se sonce za nekaj tednov umakne in tedaj pride doba pustih oblakov, hladnega deževja, mrzara in snega. Tako pride doba, ko vse počiva. To je letni čas, ki spominja na starost, zapuščenost in konec.

Te dni se poslavljajo na poletje. Noči postajajo hladne, listje je začelo rumeneti, jutraj ležijo na mestnih vrtovi goste megle, čez dan pa nas boja sonce s svojimi prijetnimi zlatimi žarki. Nebo je jasno in razgled je odprt vse do orjaških snežnikov. V kopališča hodijo samo še najbolj vneti prijatelji kopanja. Pomalem se še sončijo, v ostalem pa se že utrjujejo za zimo. Kdor ima le košček zemlje, se zduš s hvalečnostjo sklanja k njej. Toča mu je marsikaj uničila, toda ostalo mu je toliko, da je bil vsaj trud poplačan. Ob večerih srečuje naše male gospodaje, ki nosijo domov polne košare paradižnikov, krompirja, endivije solate in drugih dobrot. Nič več ni treba zalivati,

zduš si želijo samo še sonca, da bi letina povsem dozorela.

Tudi ljubljanska narava ima svojo jesen. Tam, kjer so se smehljale nekdanje evetlične grede in zelene trate, vidite letos njeve krompirja, fižola, zelja in druge povrtnine. V vojnih časih je spet dobila zemlja svojo častljivo veljavno. Kjer je bilo mnogo, so jo obdelali, da niso povsem odvisni od trga. Jesensko razkošje, ki ga je na kmetih v obilici, je v mestu bolj simbolično, vendar dragoceno, kakor za oko, tako tudi za kuhinjo. Gospodinje vedo, da se približuje čas, ko bo zemlja počivala. Skrbno spravljajo prideleke, kuhajo meso in vlagajo zelenjavo, da bodo kolikor toliko preskrbljene za zimo. Tu pa tam srečujete še zapoznele male gospodaje, ki nosijo domov pozne povrtninske sadike. Nekatero je prehitel čas, drugim pa je toča uničila nežne sadike, ki so jih vzgojili doma. Sadna letina po ljubljanskih sadovnjakih ni tako dobra, kot smo pričakovali. Hudo jo je prizadel deževni vihar pred tedni, ki je besnel s točo. Od takrat so začele hruške in jabolka giniti in odpadati, pridelek pa je znižan marsikje kar za polovico. Toda skrbne gospodinje znajo tudi z odpadki varno ravnati: snijajo krehle, kuhajo marmelado ali pa izdelujejo kis.

Tu pa tam se zbirajo tudi lastavice. Jate, ki posedajo v ljubkih vrstah po brezovnih žlicah, niso več tako velike kot nekdanj. Kmalu bodo odletele, in tedaj bomo vedeli, da je prišla jesen v deželo.

avil. Vpisovanje za šolsko leto 1944-45 pa bo v temle redu: dne 2. oktobra od 8-11 za učence II.-VIII. razreda, 4. oktobra od 8-11 za učence, ki vstopijo v I. razred, 5. oktobra od 8-11 za učence tujih zavodov in za zamudnike.

Ravnateljstvo šole Glasbene Matice opozarja starše, ki so vpisali svoje na šolo Glasbene Matice, da se vrši v ponedeljek, 6. t. m., dodelitev posameznim učencem in takoj nato dodelitev urnika. Zato naj se zbero vsi vpisani gojenci v ponedeljek popoldne, in sicer: gojenci, ki so vpisani za klavir ob 3. gojenci violine ob 4. gojenci solopetja in ostalih orkestralnih instrumentov ob pol 5. popoldne, vsi v Hubadovi pevski dvorani. Urnik teoretičnih predmetov, predvsem splošne glasbene teorije in mladinskega petja je nabit v veči poslopji. Pisarna sprejema gojence danes ves dan in v ponedeljek dopoldne. Reden pouk se prične v torek, 7. t. m.

V petek, 10. t. m., bo ob 19 v mali filharmonični dvorani nastop gojencev pevsko šolo prof. Milosa Bršnika. Nastopili bodo trije njegovi gojenci ter pet pesmi in operne arije. Natančen spored priobčimo jutri, na nastop gojencev pevškega pedagoška opozarjamo. Spored se dobi v knjižarni Glasbene Matice.

Učitelje strojepljalni Novi eno- in trimesečni strojepljalni tečaj (dnevni in večerni) pričnajo 3. in 4. septembra. Desetprstna črna metoda. Največja moderna strojepljalna, raznovrstni pisalni stroji. Učelna je smerna. Pouk je dopoldne, popoldne ali sicer po želji obiskovalcev. — Ena ali dvomesni tečaj je posebej priporočljiv tudi za dilake inje. Podrobne informacije in nove proekte daje t. sprejema prijave dnevno: Trgovsko učilnico Christofor učni zavod: Dobruška 15.

Starš Beneta Andreja se iskreno zahvaljuje vsem njegovim prijateljem za izkazano naklonenost in poštvalnost ob smrti dragega pokojnika.

Zahvala. Društvo Dom in šola na III. moški realni gimnaziji v Ljubljani se g. Cirila Arku najprišereneje zahvaljuje, da je daroval v spomin svojemu blagopokojnemu očetu 100 lir za podporo revnim dijakom. Predsednik.

Uvažni pripomočki za gospodinje

Beg A.: NAŠE GOBE, S 75 slikami v bakrotisku. 74 strani. L 18.—

Hume M.: DOBER SADJEVEC. 75 strani. L 8.—

Hume M.: SAJDE V GOSPODINJSTVU 100 str., broš. L 12.—, vez. L 22.—

Mibelčič Fr.: ZDRAVILNE KASILNE — Z 68 slikami v bakrotisku. 251 str., vez. L 48.—

LJUDSKA KNJIGARNA v Ljubljani Pred Škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

71 lir velja na tramvaju izstopanje pri zadnjih in vstopanje pri prednjih vratih, poleg tega pa mora seveda vsakdo plačati še svoje vozovnice. Napisi, tramvajski uslužbeni in opozarja v listih, potniške neprestance opozarjajo na strogi predpis, da je vstopanje v tramvajske vozove dovoljeno samo pri zadnjih vratih, izstopanje pa samo pri prednjih. Kdor se proti temu predpisu pregreši, ga mora spovednik legitimirati in naznaniti upravi cestne železnice, ki ga priživi kr. kvesturi. Na kr. kvesturi je sleherni nediscipliniran potnik kaznovan z najmanj 50 L, poleg tega pa mora plačati 16 L kolkov in pristojbina. Razen tega pa mora vsakdo še v vozu spravljati plačati 5 L, kolikor za napušeno stopanje ali izstopanje. Dosti je bilo že kaznovanih in so svojo nediscipliniranost zato obžalovali, poleg gmotne kazne so bili pa deležni tudi obsojanja in zasmejanja uslužbencev. Zato spet vse opominjamo, da ima tramvajsko uslužbenstvo najstrožje naročilo, naj vsakega, ki se ne ravna po predpisih, takoj legitimira.

Zanimivosti z Hivskega trga. Na Pogačarjevem trgu ob vogalu semenišča so v petek prodajali nekaj sladkovodnih rib, v prvi vrsti belice, ki so bile po 38 lir kilogram. Barjanske so prinesle na trg za 36 lir, ki so po stalnih cenah. V Ljubljano je iz Gorizije prispela pošiljka 2 vagonov lepega grozdja. To je bilo razdeljeno po primernem ključu med branjence in trgovce s sadjem na drobno. V petek je bilo preve ure na viliškem trgu, več zabojev grozdja, ki je bilo kaj hitro prodano.

Ponesrečenci v Ljubljani. Zadržani dne 1. septembra večer pri padeli. In navadno si ti ponesrečenci zlonijo nogo ali roko. 46letna zasebnica Angela Miklavčeva je padla in si hudo poškodovala levo roko. Z zadržanim odra je padel in si zlomil levo roko 37 letni delavec Stefan Krajnc. 74 letna zasebnica Marieta Lukeževa je po stopnihi padla in dobila hude notranje poškodbe. — S tola je padla in si zlomila levo roko 56 letna postrežnica Ana Tovorčnikova. — Ljubarjev 10 letni sin Jože Mole se je po nesreči sunil z nožem v trebuh.

Devetdnevni

Molitveni namen današnjega drugega dne devetdnevne je: Za vse fiste, ki netijo narodno in versko sovrastvo!

Koledar

Sobota, 4. kimovec: Rozalija, devica; Irmgarda, devica; Rosa Viti, devica.

Nedelja, 5. kimovec: angelska; Lavrencij Justinijan, škof.

Zgodovinski paberki

4. kimovec:

I. 1566. je umrl pod Sigetom, malo trdnjavo na Ogrskem, ki jo je neustrašno branil Nikolaj Zrinjski, stari sultan Sulejman II. Veliki vezir Srb Mehmed paša Sokolović je njegovo smrt prikrival, dokler trdnjavo ni padla, nato pa se je naglo vrnil z vojsko v domovino.

I. 1852. se je rodil na Brdu pri Lukovici Janko Kersnik. Že kot dijak v Ljubljani se je živahno udeleževal študentskega preporodnega gibanja, še bolj pa kot slušatelj prava na Dunaju in v Gradcu. Po dovršenih študijah je bil notar na Brdu in do smrti deželni poslanec liberalne stranke. Urša Lontarjeva, »rokovnjakova babas«, mu je že v mladih letih pripravljala pravilnice in doživljaje, sam pa je vneto bral Heinle in Jenka, od pripovednikov pa Jurčiča. Pod Lavrečevim vplivom je začel pisati v dijaški list Vešica, kmalu nato pa še v Slovenski glasnik in Dunajski Zvon. Kot akademik je postal podlistar v »Slovenem Narod«, kjer je v Nedeljskih pismih šibal »staroslovenske politike. V pismih Stricu v Ameriko je izpovedal svoj znanstveni pozitivizem in kritiziral nazadnjaške domače razmere. V prvih romanah Na Zerinjah, Luteranski ljudje je popisoval grajsko gospodo, v Ciklamenu in Agitatorju, posebno pa še v Jari gospodi, je stopil med trško in malomeščansko gospodo, ki jo je zelo kritično opisoval, toda pod vplivom Turgenjeva se vedno bolj nagibal k realizmu. Zato so najlepše one njegove slike, kjer riše kmeta na vasi, našin njegovega življenja in borbo za obstanek.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospoda zapala gospa Ivana Klopčaver roj. Mokorel, soproga tapetniškega mojstra. Pogreb bo v soboto, 4. septembra, ob 3 popoldne iz kaple sv. Kristofa na Zalah.

Naj v miru počiva! Zalujoci ostalim naše iskreno sožalje!

— Šolsko leto na orglarski šoli v Ljubljani se bo pričelo dne 1. oktobra. Ker bo z novim šolskim letom zopet odprt pri letnik, vabimo fante, ki imajo sposobnost in veselje za orglarsko službo, naj se čimprej pisмено ali osebno prijavijo pri vodstvu orglarske šole, Dolničarjeva 1.

— Hladno septembrsko vreme. Vreme je precej nestalno. V četrtek je vse kazalo, da bomo imeli prve dneve tega meseca prav lepe in še sončne, toda kar čez noč se je vse preobrazilo. V četrtek je bilo še prav vroče, saj je bila dosežena čedno visoka dnevna temperatura +25.3 stopinje Celzija v mestu. Barometer pa je že v četrtek proti večeru začel lahno padati. Noč je bila deloma jasna. V petek zjutraj ponekod na Barju megla, ki se je naglo razptela. Začelo pa se je polagoma oblačiti. V petek zjutraj je bilo razmeroma toplo, saj je znanala najnižja jutranja temperatura +12 stopinj Celzija, ko je prejšnje jutro padla celo pod 10 stopinj. Barometer je v petek zjutraj dosegel stanje 763 mm.

— Križanska moška kongregacija ima v nedeljo, 3. septembra duhovno opravilo zjutraj ob pol 7 v križanski cerkvi. sv. maša s skupnim obhajilom, popoldne točno ob štiriha pa popoldansko pobožnost v kapeli Knoblahejevega zavoda v Dravljah (blizu nove šole ozir. remize).

— Podoben Marije Pomagaj z molitvijo za spreobrnjenje grešnikov, ki jo bomo molili ob devetdnevni in ves mesec september, dobiti po vseh župnih uradih ali v pisarni Odpora petih prvih sobot, Slomčkov dom, Poljanska cesta, Ljubljana.

— Na dekliški meščanski šoli pri urilinkah v Ljubljani bodo popravni izpiti za I., II. in III. razred 13. septembra ob 9.

Tel. 27-39 KINO SLOGA Tel. 27-39
Otvoritev predsezona
Od nedelje 5. septembra t. l. dalje vsak popoldne 4 predstave in sicer ob
13.30, 15.30, 17.30 in 19.30
ob nedeljah in praznikih matinee ob 10.30

— Prva jesenska razstava pri Obersnelu, ki jo odpravlja slikar Radin Milan v nedeljo, 5. t. m., ob 10, bo vsekakor zanimiva za ljubljansko umetnostno občinstvo, saj bo poleg portretov in kompozicij razstavljenih tudi več risb iz južnih krajev. Razstava bo odprta 14 dni.

— Duhovne vaje za gospe in matere bodo v Lichtenurnu od 12-16. septembra. Prihaja bo tudi za zaprte duhovne vaje. Prijavite se na predstojništvo Lichtenurnovega zavoda v Ljubljani.

— Ravnateljstvo IV. moške realne gimnazije v Ljubljani obvešča učence tega zavoda, da bodo izpiti v jesenskem roku od 13-20. septembra. Natančen spored je objavljen na razglasni deski v pritlični

Slavni Scottov zgodovinski roman

z 205 lepimi slikami - bo izšel v kratkem

34. Hotela je k Pepi ob stran, a pred nogo se ji je postavil Rahun in je cvileč ni pustil naprej. Kresne noči ni bilo več in revež ni mogel povedati, kar ga je težilo.

Razdeljevanje krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata sporoča konsumentom, da bodo lahko od 4. do 7. septembra dvignili na odrezek št. 806 navadne septembrske živilske nakaznice po 1 kg krompirja pri spodaj navedenih trgovcih: Zadruga drž. nameščencev, Delavska zadruga na Viču, Šarabon, Zaloška cesta, Smerkolj in Kmetijska zadruga.

Dodatne živilske nakaznice za delavce

Za mesec september bo ljubljanski mestni preskrbovalni urad začel deliti dodatne živilske nakaznice za tekaže po številkah potrdil tako, da pridejo na vrsto v ponedeljek, 6. septembra št. 1 do 100, v torek, 7. septembra št. 101 do 200, v sredo, 8. septembra št. 201 do 300, v četrtek, 9. septembra št. 301 do 400, v petek, 10. septembra št. 401 do 500, v soboto, 11. septembra št. 501 do 600, v ponedeljek, 12. septembra št. 601 do 700, v torek, 13. septembra št. 701 do 800, v sredo, 14. septembra št. 801 do 900, v četrtek, 15. septembra št. 901 do 1000, v petek, 16. septembra št. 1001 do 1100 in v soboto, 17. septembra št. 1101 do 1200.

V ta namen posluje urad vsak dan od 8 do 2 in od 16 do 19 v sobi št. 3, I. nadstropje palače Bata.

Naznanila

RADIO, Sobota, 4. septembra: 7.30 Opera na glasbo — 8. Napoved časa, poročila v italijanski — 11.50 Pol ure za vojaka — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Pesmi in napavi — 13. Napoved časa, poročila v italijanski — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva v slovenski — 13.20 Nove plošče Cetra — 14. Poročila v italijanski — 14.10 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijance, opereta na glasbo Linke: Predigra, Urbach-Suppe: Fantazija Suppejevih operet, Koenigshofer: Igrazija Njegove Visokosti, fantazija — 15. Poročila v slovenski — 17. Napoved časa, poročila v italijanski — 17.15 Orkester vodi dirigent Pettinato — 17.45 Pisana glasba — 18. Gospodinjske predavane v slovenski — 18.30 Poročila v slovenski — 19.45 Plošče — 20. Posebna oddaja za Stille — 20.30 Napoved časa, poročila v italijanski — 20.45 Simfonični koncert vodi dirigent Ferrero: v odmoru pisana glasba — 22. Lahka glasba na ploščah — 22.15 Izbor napovedi in operet, orkester vodi dirigent Petralia — 22.45 Orkester (23) poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1; Mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in Mr. Komotar, Viš — Trška cesta 48.

NEDELJSKO ZDRAVNIŠKO DEZURNO SLUŽBO bo vršil od sobote ob 23 do ponedeljka ob 8 mestni zdravnik dr. Guido Debeljak, Ljubljana, Ciril-Metodova u. 62, telefon 27-29.

Vremenska napoved, 4. sept. (sobota): spremenljivo, krajevne padavine, prehod k delavnemu vremenu.

5. septembra. (nedelja): v toku dneva vpad močnega deževja z nevihtami.

Tel. KINO SLOGA 27-39
OTVORITEV PREDSEZONE
z vrsto dobrih in lepih filmov!
Nezvestoba žene in nje posledice v prepletem filmu
»MASKA IN OBRAZ«
V glavnih vlogah: Laura Solari, Nino Besozzi, Režija: C. Mastrotcinque.
PREDSTAVE ob 14, 16 in 18.

Tel. KINO UNION 27-71
Modre oči in živahen temperament mlade, lepe vdove so odgovore za vse
»POSLEDICE NEPRIČAKOVANEGA OBISKA«
Pikantna pustolovščina na biserem avstrijskem dvoru. V glavni vlogi: Zita Szecelky, Maria Mezey in Antal Pager.
PREDSTAVE ob 15.30, 17.30 in ob 19.30.

Tel. KINO MATICA 27-41
DNEVNO DVOJNI SPOREDI
Razkošna filmska veseloigra s sijajnimi pevskimi vlogami in plesnimi revijami
»SAMO TI...«
V glavnih vlogah: Johannes Heesters, Dora Komar, Paul Kemp.
PREDSTAVE DNEVNO ob 17 in 19.

MATINEJA
GIUSEPPE LUGO
v filmu največjega uspeha
»BOGASTVO NI SREČA«
PREDSTAVE ob 15.

KINO KODELJEVO
telefon 41-44
Roman o mladem zakonskem paru, ki ju loči skrivnost smrti prve žene
REBEKE
»PRVA ŽENA«
Laurence Olivier — Joan Fontaine
Najlepši film zadnjih let poslednjic v Ljubljani!
PREDSTAVE:
DELANIK ob 18; NEDELJA ob 14.30 in 17.50.

S Spod. Stajerskega

Z železnim križcem II. razreda za hrabro zadržanje pred sovražnikom na vzhodnem bojišču je bil odlikovan Rudolf Milnaric iz Sevnice.

V Mariboru so umrli: moštinstva Petra Herič, 63letni sodni oficijal v p. Franc Podgoršek in hčerka risarja Dovečarja Ana Lizika.

Tri hude nesreče. 21letna pekova žena Hermina Wagner je na spiritu kuhala kavo. Hotela je priliti nov spirito, čeprav je prejšnji že gorel. Pri tem ji je eksplodirala steklenica s spirito in mlada žena je dobila strašne opekline po gornjem delu žilota in po rokah. — 68letna žena rentnika Leopoldina Gomboš je nesla vročo kavo na mizo, pa je padla in dobila hude opekline po nogah. — Dveletna Ivanka Handlhuber je iztrgala svoji mami steklenico z vročim mlekom iz rok in se hudo opekla po desni roki. Vsi ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici.

Gospodarka in gospodinjska šola v Mariboru je pričela s poukom 2. septembra.

Ljudsko gibanje v Mariboru. V drugi polovici avgusta je bilo v Mariboru 98 rojstev 50 dečkov in 48 deklic, umrlo je 54 oseb, 33 moških in 31 žensk. Poročila so je 31 parov. Med novorojenčki so trije pari dvojčkov.

»Duhoviti« načrt lorda Rotherwicka

Predsednik britanske paroplovne družbe »Clan« lord Rotherwick je napisal za časopis »Fair-Play« članek, v katerem razvija svoj tri točke obsegačji načrt, kako bi bilo po vojni treba močno oslabilenemu britanskemu trgovskemu brodogradu pomagati na noge. Po njegovem predlogu naj bi vse trgovsko ladje, ki bi z njim sovrzniki razpolagali ob koncu vojne, stopilo v službo Anglije, sovrzne države naj bi bile prisiljene za dolgo dobo graditi nove ladje za Anglijo, in tretjič, Združene ameriške države naj bi oddale Angliji toliko ladij, da bi bilo znova lahko upostavljeno staro ravnotežje med britansko in severno-ameriško trgovsko mornarico.

Temu »duhovitemu« načrtu se ne bodo smejali samo vojni nasprotniki Anglije, pač pa, zlasti še zaradi tretje točke, tudi Amerikanci. (D. Z.)

»Pravda« priganja k delu

Spričo hudih izgub, ki so jih Sovjeti utrpeli pri svoji letošnji poletni ofenzivi, se moskovska »Pravda« obrača na kovinsko industrijo z zahtevo, naj napne vse oči in sile, da bo v prihodnjih dveh mesecih, kolikor je še do zime, v celoti izdelala vse tisto, kar je bilo v načrtu. »Mi potrebujemo več ščitnikov za oklepna vozila, piše omenjeni svetovni list, več litiga železa za vse druge vojaške potrebščine. Potem se »Pravda« z ostrimi besedami obrača na premožgopoke družbe v Kuznjecku, ki doslej niso izpolnjevale svoje naloge ter niso nakopale toliko premoga, kakor bi ga morale. Očita jim, da je tudi po njihovi krivdi morale ponekod delo obstati, ker ni bilo dovolj premoga. (Donauzeitung.)

Spalni vozovi so vlakom samo v breme

»Il Lavoro Italiano« objavlja pod naslovom »Spalni vagoni« naslednje: »Piše nam nek delavec in predlaga, naj bi se za ves čas vojne odpravili železniški spalniki. Pripominja, da se spričo sedanjega pomanjkanja vlakov dostikrat zgodi, da se na stotine ljudi stiska po navadnih železniških vozovih ter obesa celo po stopnicah in po oddelkih med vagoni, na drugi strani pa pešice privilegirancev razpolaga s celimi spalnimi vozovi. Ob sedanjih razmerah ni dopustno, da bi lokomotiva vlekla spalni voz, težek na desetine ton, ko bi lahko, če teh spalnih voz ne bi bilo, pripeli k vlakom enega ali dva navadna vozova več.

MARCO POLO

medicinalni aperitiv liker

ANGELIKA

medicinalno vino - se dobi v vseh lekarnah in drogerijah

Umrla nam je naša ljubljena soproga, mama, stara mama, sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

IVANA KLOPČAVER roj. Mokorel

soproga tapetniškega mojstra

dne 2. sept., previdena s tolažili sv. vere, Pogreb blage pokojnice bo v soboto, 4. sept. 1945, ob 8 popoldne z Zalah, iz kaple sv. Kristofa k Sv. Križu, Ljubljana, Leše, Tržič, dne 2. septembra 1945. ZALUJOČI SORODNIKI

MOLITEV NA GORI

20

Vinko Beličič

Novela

Zunanosti so ga nekoliko iztrgale iz zamišljenosti, a le za majhen čas. Poslušal je pridigarja, ki je v vznemirjenih besedah poveljeval lepoti duhovskega stanu, a pri tem tudi ni zamolčal njegovih težav in bridkosti. S svojega sedeža je gledal Marka, ki je zrl predse, ne da bi mu obraz razodel najskritejši nemir ali najmanjšo skrb.

Kako mu je pri srcu? je razmišljal Janko. Kakšno bo njegovo življenje? Tudi jaz bi letos pel novo mašo. Kakšen duhovnik bi bil jaz, Ali sem si sploh izbral pravi poklic?

Obšlo ga je malodušje. Vsa srčna tesnoba se je zila v vprašanje: Kako se bom rešil iz tega položaja in kako mi bo čez mesec dni?

»Gloria in excelsis Deo.«

Lepi in čisti Markov tenor ga je prevzel, tako da je začuden uprl oči v oltar, v oblake kadila, čigar dišave so se mešale z vonjem znojnih teles, zakaj cerkev je bila nabito polna.

Od darovanja je prinesel podobico in spet je bral tiste besede 39. psalma:

»Glej, prihajam, o Bog, da izvršim Tvoje voljo.«

Skušal je tiho moliti, pa je v srcu čutil namesto vdaustni upor, namesto kesanja trmo in namesto ponižnosti ponos in pogum. Ko se je zavedel svoje notranje razklanosti, ga je postalo sram, da sedi kot svet pri prijateljevi prvi najsvetejši daritvi.

Duhovščino in druge povabljenosti so odpeljali na Gomilo okrašenimi kmečki vozovi. Za veseljem petjem in drdranjem je ostajal v zraku prah in legal na bližnje njive. Pri prostornem žlebnikovem skednju je bil pripravljen velik obed.

Dopoldanska resnost in slovesnost se je umaknila nepriljubljeni salivnosti in domačnosti. Veselo govorjenje je prekinjal smeh in nagovorom je sledilo trkanje s kupicami. Novomašnik je sedel med očetom in materjo, mirno kadil in se smehljaj na vse strani. Potem, ko je živahnost dosegla višek, je šel od svata do svata, spregovoril prijazno besedo, dajal roke, jo ožijim znancem polagal na ramo.

»Kako pa Mojca? Z njo bi moral priti, Janko!« se je pošalil.

Janko je pogledal stran, da bi skril iz zadrege porojeni nasmeš, nato pa

je uprl svoje vprašujoče oči v Marka. »Povej odkrito: Ali si danes srečen?«

Marko se je veselo začudil ter odločno in prepričevalno odgovoril:

»Srečen sem, kakor nisem bil še nikdar, Janko. A zakaj me to sprašuješ?«

»Morebiti ti bom kdaj kesneje povedal,« se je izmaknil Janko. »Želim ti, Marko, v tvojem delu največ uspehov.«

Iskreno je stisnil roko mlademu duhovniku.

Na nekaterih gomilskih njivah so že ležale kope požete pšenice in prva strnišča so se svetlikala v soncu, medtem ko je klasje večinoma še valovilo v svojem zlatu in zrelosti, v pričakovanju žanjic in žanjcev.

Janko se je ustavil na bregu potoka, ki je žuborel po senčni, negloboki strugi, in gledal vijoličaste kačje pastirje, ki so švigali nad vodo in se zibali na bujem obrežnem rastlinju. Onkraj potoka se je za ozkim pašnikom pričel stelnjak z obkrajnimi bori in smrekami.

Stvar z Mojco mora na jasno, in sicer čimprej, si je dopovedoval. Odlašanje samo veča negotovost. Binkošti so dovolj daleč in lahko jih bova življenjsko presojala. In potem naj pade kocka... in naj spet združi... ali pa za vedno loči najini pota.